



# DELAVEC

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—. Za članstvo izvod po 1.— Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Telefon številka 3478.  
Ček. račun 13.562.

## Kongres „Ujedinjenega Radniškega Sindikalnega Saveza Jugoslavije“.

14. in 15. oktobra 1928 se je v Zagrebu vršil kongres naše vrhovne strokovne instance v državi, naše nacionalne internacionale, da se tako izrazimo.

Po ujedinjenju je bil to prvi kongres in vladalo je zanj v delavskih krogih, posebno v strokovnih organizacijah, veliko zanimanje. Zakaj, kongres vrhovne strokovne instance ni vsakdanja stvar in zaveden član strokovnih organizacij zna, kaj pomeni.

Kongresa se je udeležilo 48 delegatov, ki so predstavljali 24 organizacij s 20.000 člani. Iz Slovenije so se udeležili kongresa delegati strokovnih organizacij, in to sodrugi Štanko, Vrankar, Pretnar, Prezelj, Jakomin, Tokan, Erjavec, ki so predstavljali 7125 članov, vstevši do 31. avgusta l. l.

Iz inozemstva so se udeležili kongresa zastopniki internacionalnega strokovno zvezo v Amsterdamu je strokovno zvezo v Amsterdamu je zastopal Mertens, čehoslovaške strokovne organizacije Tajerle in Macun, nemške strokovne organizacije Grasmann in madžarske Gal.

Ze sam fakt, da se je sestel prvi redni kongres razrednih strokovnih organizacij, grupiranih v »Ujedinjenem Savezu«, kjer idejno in organizacijsko tvorijo eno celoto, ki se je zadnja leta zelo pojačala in dobila med delavstvom ugled in priznanje, je zastopnike navdal s samozavestjo in navdušenjem. Teško je delo organizirati v povojni dobi razočarane delavce, razočarane z raznovrstnimi poskusi in eksperimenti, razočarane nad vsemj gromotivimi govori, besedami in dnevnimi članki, iz katerih se ni rodila niti misl. In delavstvo, ki mu manjka samozavesti, marksistične izobrazbe, pa nima niti za abc potrebe, rado ponavlja grmeče fraze, misleč, da one same rodijo zboljšanje, svobodo... Naj se mi oprost, da povem to tako naravnost, ali moram, ker baš to je tisto, kar je otežkočalo in še otežkoča delo za okrepitev, za razširjenje strokovnih organizacij. Zato je razumljivo, če so delegati bili navdušeni in čutili nekak ponos, videč, da kongres vrhovne strokovne instance zaseda in da se ustvarjajo sklepi, ki bodo strokovno gibanje še bolj oživelj in utrdili.

Vprašanja, s katerimi se je kongres bavil, so bila raznovrstna. Res je, da so bili momenti, ko je bila burna atmosfera in razprave žive in ostre. To tudi drugače ni mogoče, ako hoče kongres ustvariti dobre sklepe in pokazati napake, ki se imajo odstraniti ali se jih je čuvati. Da ni bilo napak od ujedinjenja sem do kongresa, nikdo ne zanika, ker je URSSJ bil živo telo in je delal. Da pa se povsod, na vseh občnih zborih, konferencah najdejo tudi ljudje, ki hočejo nekaj, kar ni v interesu, samo da pokažejo svojo osebnost, je znano vsem, ki smo člani organizacij. Zato je tudi na kongresih najti take ljudi. Ali to so epizode, to je nekaj, kar huščne mimo kot mrzla sapa, nato pa izgine, oziroma večina izbriše take pojave in jih zlomi, ako se sami ne umaknejo.

Zato se mora konstatirati z zadovoljstvom, da so na kongresu URSSJ taki momenti dvignili delovanje delegatov v resno in stvarno prejojanje in sklepanje. Konstatirati mora, da so se vse te debate gibale na terenu mnogovrstne strokovne akcije in taktike in na terenu strokovnih

## Štrajk steklarjev končan. V boju, čez 4 mesece trajajočem, je zmagal delavec, ker je bil solidaren, odločen, organiziran.

Zato vsi, ki še niste, v organizacijo!

**Delu čast in oblast!**

**Oblačilni delavci pri Schwabu so odnesli zmago. Stavka je končana, zahteve dosežene. Živela organizacija oblačilnih delavcev! V odločnosti je uspeh!**

**Mezdno gibanje kovinarjev na Muti končano z uspehom. Delavci dobijo 15% povišanje temeljnih plač.**

organizacijskih vprašanj. Ta konstatacija potrjuje istočasno drugi fakt, da je bil kongres na dostojni višini, na kakršni je redkokedaj kateri strokovni kongres v naših krajih.

Kongres je po vsemu temu, da se je tu in tam tiho ali izzivalno ali ironično šepetalo in govorilo, da se bo odstranila strankar. neodvstnost in da se mora odstraniti, sklenil soglasno z vso odločnostjo, da se linija strankarske neodvstnosti mora upoštevati in braniti. Ta linija URSSJ, proklamirana na kongresu ujedinjenja 1925, je triumfirala tudi na tem kongresu 1928.

Točka dnevnega reda: **Socijalno-politične naloge združenih strokovnih organizacij**, je objela vse one zahteve, katere mora URSSJ postaviti na polju socijalne politike.

Na tem kongresu je bilo pokazano, s kakšno vnemo in zanosom se je treba vreči na čimboljšo okrepitev strokovnih organizacij, **kako treba energično stati za pravo linijo, za**

razrednim gibanjem, in se ne ustrašiti nobenih zaprek in ovir.

Treba iti v tovarne in delavnice in organizirati vse delavstvo, dati mu kulturno marksistično izobrazbo, da bo njegova zavednost stala na trdnem hrbitišču razredne zavesti.

Kongres je sklenil naposled, da se centrala zopet iz Zagreba prenese v Beograd. V odbor so bili izvoljeni ss. Bračinac kot predsednik, Krekić kot tajnik, Kotur kot blagajnik. Za odbornike ss. Stanko, Haramina in Pfeifer.

Širši odbor se izvoli po oblastih po številu članov in tako ima Strokovna komisija za Slovenijo izvoliti 3 odbornike v plenum.

Tako se je končal velikopomembni prvi kongres URSSJ in delegati so odhajali z novo energijo in voljo za delom.

Delavci, delavke, v močne vrste razredno-bojevnih strokovnih organizacij!

Naj živi URSSJ!

## Strokovne organizacije in zadružništvo.

(Dopis iz zadružnih krogov.)

Delavni razred je od pamtiveka navezan nase in na sile, ki v njem spe spanje pravičnega še danes, ker jih ali ni pravilno spoznal ali pa ni znal uporabiti. Mnogo prerokov je vstajalo, ki so učili delavca, kako in kje naj zastavi trud, da se osvobodi iz kapitalistovih krempljev. Prvi je trdil, da leži edina rešitev delavstva v njegovi politični zrelosti, drugi je spet propagiral razredno strokovno organizacijo, tretji je kričal na ves glas: Izobrazbe Vam je treba, knjige berite! In tako se je zgodilo — čeprav gre od tistih časov pot že odločno navzgor — da smo imeli popolnoma enostransko orijentirane borbe za svobodo proletarijata, ker so pretiravali važnost ene in podcenjevali vrednost druge poti. Vsi so hoteli eno in vendar je vsak marširal drugače. Pri vsem tem pa je ostala pastorka ena najvažnejših panog razrednega boja — zadružna organizacija.

Kapitalizem nas ofenzivno pritiska k tlom. Naskakuje eno našo postojanko za drugo, nekaj pa ne more vzeti in to je naš svobodni razum in prevdarek. V vseh časih in povsod je bila odvisna usoda proletarijata od razuma, od bistrovodnosti, s katero je presojal svojo situacijo in spoznal edino pravo pot, po kateri mora iti. Natančno isto velja tudi danes.

Zadružništvo — pravo, od posameznikov ali vladajočega sistema neodvisno zadružništvo — je po svojem bistvu razredna organizacija konzumentov, to je vseh onih, ki življenjskih potrebščin ne producirajo sami,

ampak so navezani, da si jih nabavijo za denar. V zadružno organizacijo spada torej že po svoji naturi ves proletarijat, ki tvori razred delavcev, malih kmetov, uradnikov, obrtnikov itd. Dočim ima po poklicih urejena strokovna organizacija nalogo ščititi delojemalca pred izkoriščanjem s strani kapitalizma v obratovališčih, si je zadružna organizacija stavila za cilj obvarovati ga kot konzumenta pred izkoriščanjem v njegovem privatnem življenju. Teror, čim očitnejši je, tem preje vzbudi odpor. Teror v tovarnah je očitnejši, kakor oni, pod katerim se šibi delojemalec kot konzument v svojem privatnem življenju. V današnji dobi je v tovarnah viden in dosegljiv nasprotnik tovarnar, kapitalist, akcionar, neviden pa je nasprotnik delavca konzumenta, oni, ki določa padec ali porast cen vsakdanjim življenjskim potrebščinam. Naivna je jeza proti trgovcem, češ, da oni delajo draginjo. Seveda je res, da tudi oni zaslužijo pri prodaji blaga, pa vendar so navezani na sistem, navezani na cene, po katerih blago kupijo od veletrgovcev, ti pa so spet odvisni od producentov, tako, da se ta veriga zgubi nekam v megljo. Vsi ti običajemu konzumentu težko razumljivi pojavi se stekajo v žrelo kapitala onega skrivnostnega pojma, ki neviden in težko dosegljiv vlada nad velikansko večino današnjega človeštva. Cene petroleju na našem domačem trgu diktirajo gospodje iz New Yorka in Londona, cene moki določa spet Amerika, milu Angleška, koruzi Buenos-Aires in

Brazilijski in mi ubogi brezpravni konzumentje smo brezobzirno izpostavljeni terorju draginje ter zabavljamo prekrižanih rok. In vendar imamo tudi mi učinkovito sredstvo, ki bo sčasoma rodilo stoterne sadove, imamo svoje zadružne konzumske organizacije. Lahko jih krepimo s svojimi skromnimi dohodki in podvežemo na ta način eno izmed žilic na ogromnem telesu kapitalizma, kajti denar, ki ga iz naših nakupov zasluži konzumska organizacija, ta denar se ne vrne nikoli več v kapitalistov žep, ampak ostane last vseh konzumentov, ki so člani dotične zadružne organizacije. Kaj nam pomagajo mezdana gibanja, kaj vsi štrajki, če vračamo z žrtvami težko priborjene krajcarje spet slugam kapitalizma, trgovcem, ki podpirajo in morajo vedno podpirati obstoječi red, namesto da bi jih dali v svoj konzum in ga s tem ojačili za bodoče silne borbe, ki nas čakajo! Pri vsakem izplačilu nam nudi delodajalec, dasi nerad, del orožja, s katerim vlada svet, del orožja v obliki mezde. In po vsakem plačilu gremo mi nezavedni in vračamo to orožje neizrabljeno nazaj, ko bi ga vsaj kosček lahko odlomili!

Zgodovina bo sodila in obsodila slehernega delavca, ki je ravnal tako, kot razredno nezavednega, v temi tavajočega trpina, ne pa kot borca za proletarske svobode. Trdimo: Moti se tisti, ki vidi edini spas v strokovni, politični ali kulturni organizaciji, moti se tisti, ki misli, da se lahko po eni poti vse doseže. Obrambe je treba na vseh predelih delavske fronte. Iz obrambe bo tudi celotna fronta prešla v ofenzivo in tedaj se bo vrednost naših zadružnih organizacij pokazala v še večji meri. One nam bodo omogočile, da bomo vse uspehe, priborjene v strokovnem, političnem in kulturnem delu, pravilno uporabljali. Takrat bodo zadružne organizacije — konzumske in produktivne — prevzele v pravem socijalističnem duhu vlogo današnjega kapitala. Zato veljaj geslo: »Vsi strokovno organizirani delavci v konzumske organizacije!« Krepimo svoje zadružništvo, **nobene pare delavskega denarja kapitalistom in njih slugom, pomagajmo sami sebi!**

Opomba uredništva. Ta dopis smo prejeli od delavca-zadružnika. Priobčujemo ga, ker je potrebno, da tako, kakor piše ta delavec, mislijo vsi delavci in delavke. Svoji k svojim, treba na tem polju uveljaviti na celi črti. Orožje kapitalizma — denar — moramo dati samim sebi in ne ga vračati kapitalizmu. Mi moramo imeti povsod svoje zadruge, svoje konzume. V teh konzumih, v katerih smo mi člani, katere torej upravljamo mi, delavci, moramo kupovati vse svoje potrebščine. Tako krepimo sami sebe, svojo organizirano moč, kapital pa slabimo. Naj bo vzgled sovjetska Rusija, kjer ni več privalne trgovine, marveč so sami konzumi.

Delavce-zadružnike pa vabimo, da pišejo v »Delavca«.

## Razmerje med mojstrom in delavcem.

Razmerje v občevarju mojstra s svojim podrejenim pomočnikom ali pomožnim delavcem je zadnje čase postalo v kovinski industriji nezno. Neštetokrat se je dogodilo, da se je en del delavstva uprl in zapustil delo, ker delavstvo ni moglo prenašati šikan od strani svojega mojstra.

V večini slučajev je bil mojster nekdanji njihov sodelavec, član njihove bojne strokovne organizacije, večkrat tudi njihov zaupnik. Podjetnik je uvidel, da je ta ali oni njegovemu dobičku nevaren, pa ga je s taktično potezo napravil nenevarnim. Postavil ga je enostavno za mojstra. Ko pa je dobil naslov gospod mojster, je pa v momentu pozabil, da je

bil še včeraj sodrug. Prerodil se je čez noč. Tisto, kar mu je bilo še včeraj ideal, razredna zavest mu je bila ponos, osvoboditev delavstva cilj, vse to je pozabil, ko je prejel naslov mojstra. Pokopal je v globino ideale, razredno zavest in končni cilj delavstva, pokril ga s težkim kamnom egoizma, na katerem se je blestel naslov: gospod mojster!

Temu gospodu mojstru pa ni bilo zadosti, da je dobil novi titel. Šel je še dalje, ter pristopil radi titela k meščanski organizaciji. Ta meščanski nestvor je bil postavljen samo za to, da ubije poslednjo iskro samozavesti in razredne pripadnosti, ter pokaze svoje člane kot slepo orodje kapitalizmu, v zasmeh včerajšnji njihovi ideologiji.

Ni čuda, ako je tudi delavec napram takemu mojstru zavzel sovražno stališče. V njem vidi izdajalca svojih interesov. V svoji duši čuti, da ga je izrabljal tako dolgo, dokler se ni mogel koristiti. Ne more ga imenovati več sodruga, preklinja in pljuje, kadar ga sreča. V takem stanju si skušata greniti življenje eden drugemu. Podjetnik-kapitalist pa se mane roke in v miru uživa, ker onadva v svoji zagrizenosti nimata časa misliti, kako njihovo delo združiti, da bi prineslo plodonosen sad njunemu razredu.

Ali je res, da ima razredno prepričanje samo oni, ki je raztrgan in lačen? In da z momentom, ko se je zopet oblekel in nasitil, mora pozabiti na to razredno prepričanje? Ne, nikdar ne!

Delavski razred, ako se hoče kedaj osvoboditi, mora imeti v svojih vrstah vse vrste poklicev, da bo zamogel kedaj svobodno nastopati.

Radji tega mora tudi mojster ostati še naprej tam, kjer je bil kot vajenec in pomočnik. Ako se je s svojim znanjem povzpel tako daleč, da je svojim sodrugom postal mojster, se jim ne sme izneveriti, temveč ostati med njimi še naprej, biti jim mora vodnik, ter jih v časih, ko obupujejo, bodriti in dajati jim novega poguma.

Takemu mojstru bo delavski zaupnik svefovalec, duševna vez med delavcem in mojstrom. Tak mojster bo lahko svoje duševne zmožnosti razvil do neverjetne višine, ker bo našel oporo in pomoč pri svojih sodrugih. Tak mora biti in bo naš sodrug mojster.

Naš Savez je sklenil postaviti »Sekcijo mojstrov in delovodij« kovinske stroke, da jim omogoči njihov razvitek.

Cez leto dni bomo imeli priliko občudovati uspehe tega dela, ker naši sodrugji mojstri bodo v stanu nadkriti njihove rumene tovariše.

Član Saveza Metalnih Radnika.

## Organizirani boj steklarjev — rezultat: zmaga

Že v zadnji številki »Delavca« smo povedali, da je stavka steklarjev rodila uspeh. Ta 4 mesece trajajoči oster boj organiziranega delavstva v steklarski industriji za pravičnejše življenske razmere je končan z zmago. Temeljito se je spremenila »tradicionalna navada« iz »starih časov« plačevanja dela in uvedla se je nova, modernejša. S tem steklarsko delavstvo kaže vsemu proletarijatu, kako treba iti v boj in kako se bojevat; štrajkbreherjev ne sme biti, a strokovna organizacija kaže, kako treba biti pripravljen za municijo, to je za denarjem. Brez denarja je v stavki, kakor je v vojni brez municije. Zato ta stavka, ta zmaga jasno govori, da **treba ustvarjati stavkovne fondе, borbene fondе**. Če je delavec prisiljen plačevati davek na ročno delo, uslužbenki dvek, če je prisiljen

plačevati indirektno davke v raznovrstnih oblikah (carina, podražanje obleke, mesa, kruha itd.), tedaj naj bo delavec iz **svojege nagiba in po svoji volji in razredni zavednosti prisiljen, da plačuje bojevni fond, članarino za organizacijo**. Če ne godrnja, vsaj javno ne, da bi ga slišali, zoper direktne in indirektno davke, ki mu jih pobirajo, naj ne godrnja zoper davek za svojo ekstenzijo, ki ga sklene sam kot član organizacije in naj točno in redno plačuje članarino in borbene fond. S tem bo postavil steber, na katerega oprt bo šel v boj in bo zmagal.

Stavka steklarjev to kaže jasno. To smo hoteli povedati še k stavki steklarjev in njih zmagi.

Med lastnikom steklarn Abelnom in organizacijo Orsa (Splošna delavska organizacija) je podpisan zapisnik

sporazuma, ki ga podajamo tu v nemškem jeziku, kakor je pisan in podpisan:

### PROTOKOLL

über die Lohn- und Arbeitsbedingungen in der Jugoslawischen Hohlglas-Industrie.

1. Lohnabrechnung und Auszahlung 14-tägig, wie bisher.

2. Ausserordentliche Vorschüsse werden zum Höchstsatz von 10% des Gesamtverdienstes abgezogen.

3. Abzüge für Warenschulden im Einvernehmen mit den Schuldnern.

4. Wohnung, Kohle und Licht frei wie bisher. Grossen Familien mit mehreren arbeitenden Mitgliedern wird im Einvernehmen mit der Betriebsleitung das Kohlenquantum erhöht.

5. Holzabfälle werden gratis beigestellt, sowie sie bei der Fabrikation abfallen (besonders für die Backöfen).

6. Wohnungsreparaturen, soweit sie durch die normale Abnutzung entstehen, werden von der Fabrik gratis geleistet.

7. Kündigungsfrist für Glasmacher 14 Tage. Arbeitsaufnahme wie bisher.

8. Als Feiertage gelten: Neujahr, Ostermontag, Pfingstmontag, erster und zweiter Weihnachtstag und der erste Mai.

9. Urlaub ab 29, wie bisher.

10. Zuschuss in Krankheitsfällen. Nach dreimonatlicher Beschäftigung während der 3. bis 4. Krankheitswoche 10% während der 5. bis 6. Krankheitswoche 20% während der 7. bis 8. Krankheitswoche 20% vom Durchschnittsverdienst der letzten 2 Monate.

11. Bei Geburts- und Todesfällen wird ein Tag vergütet, falls keinerlei Hilfskräfte zur Verfügung 2 Tage.

12. Vergütungen. Bei Arbeitsverhinderung über eine halbe Stunde, bei schlechtem und steinigem Glas 75% von Durchschnittsverdienst. Kühllofenverluste über 10% werden mit 75% des Durchschnittsverdienstes vergütet. Bei kaltem Ofen und Hafenschmelz 50% respektive 75% mit Arbeitsverpflichtung.

13. Werkzeugvergütung wie bisher. — Walgerholzer werden beigestellt.

14. Hafeneintrag wie bisher.

15. Der Lohn- und Arbeitsvertrag wird nach dem Muster des tschechischen Vertrages ausgearbeitet und in Druck gelegt werden.

16. Eine ständige Tarifkommission wird zum Zwecke des Ausgleichs von falsch tarifierten Artikeln ernannt.

17. In Fällen, wo die Tarife gegenüber dem Auslande in keinem Verhältnis stehen, insbesondere bei Flaschen, Flacons, Pressglas, findet ein schrittweiser Abbau der Tarife statt.

18. Bei Verbesserung der technischen Einrichtungen tritt automatisch die Glättstellung der Tarife ein.

19. Die Kündigungsfrist für die Tarife und den Vertrag ist mit vier Wochen festgesetzt.

20. Die Arbeiterschaft ist verpflichtet, die Hüttenleitung bei Einführung neuer Betriebsmethoden nach bestem Können zu unterstützen. Absichtliche Mindererzeugung wird als passive Resistenz gewertet und gilt als Entlassungsgrund.

Prava naša domača  
**Kolinska cikorija**  
Umjamči  
pristnost in jakost!

Wegen des Streiks wird niemand gemässregelt. Wiederaufnahme sukzessive.

### TARIF.

Richtlohn:

für Hohl- und Maschinenglas per Tag

Din 96.33

für Pressglas per Tag Din 100.87

f. Flaschen u. Flacons per Tag Din 90.70

für Grossglas per Tag Din 105.70

für Schwerarbeit: 5—6 L. Din 115.—

8—10 L. Din 120.—

12—15 L. Din 125.—

20—25 L. Din 135.—

30—40 L. Din 150.—

50 u. darüber 175.—

für Wolfmaschine: 1 1/2 L. Din 110.—

2 L. Din 120.—

3 L. Din 120.—

4 L. Din 130.—

5 L. Din 150.—

Obiger Richtlohn versteht sich auf 8-stündige Wannenofenarbeit.

Für 3 Drittelbetrieb und Hafenoferen 5% Aufschlag.

Die ersten 2 Arbeitsmonate nach dem Streik wird auf alle Tarife weitere 5% Aufschlag verrechnet.

Für die Position Flaschen und Flacons wird im ersten Halbjahr ausserdem ein 5%iger Aufschlag berechnet. Nach Ablauf dieser Zeit fällt dieser Aufschlag automatisch weg.

Von 8 L. Grossglas angefangen bekommen Meisterhalbparter 100%.

### PROZENTVERTEILUNG:

Meister: 100%.

Halbparter im Meisterrang: 95%.

Helfer alt, gut: 80%.

Helfer I.: 70—75%.

Helfer II.: 65—70%.

Lehrhelfer 1.—3. Jahr: 45—65%.

Köbelmacher 1. Halbjahr: 20 bis 25 Din.

Köbelmacher bis zu 1 Jahr: 20—25%.

Köbelmacher bis zu 2 Jahren: 25—30%.

Köbelmacher bis zu 3 Jahren: 30—40%.

Maschinenanfänger: wie Helfer.

Ausbläser: 20—50%.

Presser: von 80% abwärts.

Anhefter: 20—30%.

Anfänger: von 70% abwärts.

So stvari, ki še niso povsem, kakor bi trebalo, ali z enim zamahom ne pade hrast, z eno stopinjo se ne prekorači kilometer. Ali to, kar se je doseglo — izprememba dosedanjega trdovratnega sistema v novega, to je velik korak in velik uspeh. Zato živeli steklarji, živeli strokovne organizacije!

# STROKOVNI VESTNIK.

## KOVINARJI.

### Vsem onim, ki nam žele smrt!

V zadnjem času prihajajo sovražniki kovinarske organizacije med članstvo z različnimi izmišljenimi vestmi, katerih namen je pokončati avtoriteto, katero ta organizacija danes ima.

Kdo je tisti, ki zabavlja? To so oni, ki žele, da bi v delavnicah zopet odločevalo klobase, šunke in žganje. To so oni, ki žele prevzemati od dobaviteljev manjvredno blago, da bodo zamogli dobivati več procentov. In še nekdo je tukaj, ki želi, da bi kovinarsko organizacijo hudič vzel.

Ta nekdo je pa tisti del članstva, ki želi, da bi se zopet plačevalo petolizenje in denuncijantstvo, da bi tako zamogli zopet postati »Herzpinkertli« poedinih mojstrov.

Ali časi so, ko se je tako delalo, minuli! Eni kot drugi pozabljajo, da so danes kovinarji tako složni in enotni v svoji organizaciji, kot še nikdar poprej. Z zavihanimi rokavi pričakujejo borbo od katerekoli strani. Zmagala bo pamet. Zmagali bomo, ker nočemo nazaj v stare razmere, ampak naprej, do novih uspehov.

Uspehe bomo pa dosegli taktat, ko bomo garjeve ovce nagnali iz naše bližine. Kovinska organizacija je danes zdravo telo in ni se bati, da bi jo mogli okuženi bacili razkrojiti. Radi tega je smešno, da bi bolnik napovedoval smrt zdravemu telesu.

### Röntgen.

Mislili smo, da je slon, pokazalo se je pa, da je le žaba.

V neki ljubljanski kovinolvarni je šel v delo zopet enkrat in komad, ki tehtal okoli 300 kg. Čisto enostavno delo, na model, za katerega se potrebuje oblikovalni okvir 60x170x30. Pa so ga vzel v delo tisti, ki nas imenujejo pacarje, seveda zato, ker nismo v »Meisterverband« in nimamo tedenskih plač. Dva sta bila, ki sta dve uri samo model ogledovala, seveda pa ni šlo. Priti sta morala še dva vajenca, pa še ni šlo. Prosto-ra je bilo še za dva pomožna delavca. Vseh šest je ta okvir zabijalo cel dan, tako da so imeli zvečer vsi kurja očesa na nogah pohojene. No in na dan litja je izgledalo v livarni kakor na konjskem sejmšču. Vse je vpilo navzkriž, seveda tisti, ki so držali roke v žepih, pa najhuje. Trije pomožni delavci, ki so v livarni, niso mogli vsem ustreči, ker

so tudi trije mojstri, namreč general, eden nese in eden ki čaka, da bi prvih dveh eden brž umrl. Tako so se skušali, kdo bo hujski v kričanju, da bi gosp. ravnatelj videl, kateri je bolj »Diensteifrig«. Ho-ruk!! Pa so nazadnje vseeno tistih par piskrov notri zlili. Drugi dan smo napeto pričakovali, kaj bo iz tega obilega truda. No in kaj? Po domače povedano en dr... Oprostite, sram nas je bilo. Spomnili smo se pregovora »Veliko grmenja, malo dežja.«

Tako delo naredi srednje kvalificiran livar sa mv enem in pol dnevu in ako se mu plača za to komad Din 200, bo sijajno zaslužil in dobro delo naredil, tovarna bo pa dobila novih naročil.

Zato proč s »ficteti«, ki so samo za balast. Na račun drugih bi se vsakdo šopiril. Livar.

### 250.000 kovinarjev izprtihi v Nemčiji.

Dne 31. oktobra se je vršila razprava v Berlinu med zastopniki kovinarjev in zastopniki težke železne industrije. Razpravi je predsedoval državni minister dela. Vsled nepovoljnega rezultata za delodajalce, ker se je vlada postavila na stran delavstva, da štiti njihove interese, so delodajalci odgovorili z izprtiem, katerega so tudi takoj začeli izvajati.

To velikansko izprtje bo imelo tudi posledice za rudarje. Pričakovati je, da se bo začelo odpusčati tudi rudarje v masah. Zveza za industrije je naložila težke kazni za one delodajalce, ki bi njenih navodil ne izpolnjevali.

Nemška kovinarska zveza je izdala letak, v katerem naznanja kovinarjem, da jih bo podpirala od prvega dne izprtja. Dasi-ravno imajo v Nemčiji zakon, ki štiti kolektivne pogodbe, je vendar delavstvo prisiljeno, da iste tudi z lastno močjo brani. Nemški kovinarji bodo, kakor vedno dosedaj, tudi tokrat izšli kot zmagovalci iz tega boja.

Simpatije slovenskih kovinarjev so na strani nemških sodrugov.

### Jesenice.

Vsem članom in članicam Saveza Metalnih Radnika Jugoslavije, podružnice Jesenice, v vednost!

V nedeljo, dne 11. novembra 1928 se vrši ob 9. uri dopoldne člansko zborovanje v dvorani Delavskega doma na Savi. Na-

vzočnost vseh je dolžnost! Vsak naj pri- nese s seboj svojo člansko izkaznico, ki jo mora na vohu pokazati zaupniku, zato poskrbite, da boste brez vsakega izgovora imeli vsak svojo člansko izkaznico pri sebi, ker kdo se ne bo mogel izkazati, da je član, ne dobi vstopa.

Istocasno se pozivlje vse organizacijske zaupnike, da naj pazijo na to, da bodo člani in članice pravočasno prejeli list »Delavec«. Vsak zaupnik naj se potruji v pisarno k blagajniku v Delavskem domu in naj vzame pripadajoče število izvodov »Delavca« za svoje člane. Kjer pa kak posameznik nima zaupnika, naj vendar sam stopi po časopis v pisarno.

Vsled raznih pomanjkljivosti bo ta članski sestanek 11. nov. imel urediti tudi zadevo zaupništva, da bo članstvo tako tudi res v pravem kontaktu z delom organizacije. Zato ponovno naglašamo, da naj nikogar ne manjka na tem sestanku, obvestite se medsebojno, opozorite vse, ter povejte sodelavcem, da se bo pri vohu vpisovalo tudi nove člane.

K temu sklicanemu članskemu sestanku pripominjamo tudi še to, da se bo razpravljalo na sestanku in to tudi na vsakem bodočem sestanku izključno samo o predmetu, ki bo na dnevnem redu, vse razne malenkosti in osebne spornosti pa se bo absolutno zabranilo, ker se take stvari lahko rešujejo izven resnih zborovanj, sicer pa tudi na zaupniških sestankih ali odborovih sejah. Izrecno pa naglašamo, da se v bodoče ne bo več razpravljalo na članskih sestankih o stvarih, o katerih se ni poprej posvetoval odbor in zaupniki, ter se jih bo na članskih sestankih smatralo kot predlog, o katerem bo razsojal odbor z zaupniki. To smo primorani naglašati in izvršiti za to, ker veliko število članstva izraža svoje nezadovoljstvo vsled tega, ker se je do sedaj dovoljevalo preveč časa za mlatenje prazne slame. Članska zborovanja so za to, da vse članstvo zadobi vpogled v delovanje odbora in zaupnikov, ne pa, da se premeleva otrobe. Ne oziraje, kdo bo kršil ta red, vnaprej opozarjamo, da se to v bodoče ne bo več dopuščalo.

### Odbor podružnice.

### Jesenice.

Pri nas na Jesenicah in Koroški Beli imamo poleg osnovne ljudske šole tudi štiri

rirazredno meščansko šolo, katero posečajo v absolutni večini otroci tukajšnjega delavstva. No, da zadovoljni smo, da imamo vsaj to šolo še poleg osnovne, toda primorani bodemo k tej stvari ne samo izvajati kritiko, temveč primorani bodemo delavci naše okolice zahtevati, da se za našo mladino bodočnost drugače poskrbi.

Otrok, ki je posečal meščansko šolo, izvršil z izpitom štiri razrede in to še odlično, stoji sedaj na cesti in kaj je iz njega? Za komija v trgovino je preveč izobražen, za uradnika premalo. Ker pa je že študiral, mu pa tudi seveda ne gre v glavo, da bi koncem vsega šel in delal s krampom, in tako je ta otrok nehoče pravi pastall, brez pravega poklica tu pred nami. Leta bežijo, službe ne dobi primerne, ne za učenca, ne kaj drugega primerne; končno mu ne preostaja nič drugega, da gre in vzame v roke vsako delo, ki ga dobi. Sedaj se pa vprašajo stariši, kaj so s tem za otroka dosegli. Mnogi si odgovarjajo: no, boče pa vsaj malo lažje šel po svetu, ker več zna; to je deloma čisto resnično, resnica pa je tudi, da je otrok izgubil štiri leta v šoli, ni pa v tej šoli pridobil praktičnega nauka za delo, ki je predpogoj njegovega obstanka.

Da se boče našo kritiko nad tem pravilno razumevala, naglašamo, da je seveda prav, da je ta šola tu, prav, da jo otroci posečajo, toda našim potrebam in današnjemu času pa ne odgovarja.

Jesenice in okolica bosta morali zahtevati, da se vpostavi tu mesto dosedanje meščanske šole praktična obrtna šola, po vzorcu kot tozadevne šole obstojajo že v drugih državah, da se bodo naši otroci učili praktično v delu različnih profesij že v šoli in da boče, ko iz take šole izstopi otrok, res usposobljen za praktično delo, na pa, da ko pride iz meščanske šole, mu še kljub temu ne preostaja drugega, kot da prime za kramp in lopato; — za to mu pa ni bilo treba študirati.

Kratko povedano, meščanske šole v današnji obliki so za današnjo dobo neodgovarjajoče, absolutno neodgovarjajoče pa so za nas delavce, za našo delavsko mladino in pa tudi za kmečko mladino. Današnje nima pomena vzgajati nekakih meščanov v meščan. Šolah; doba, v kateri živimo, zahteva za delo usposobljenega človeka, ker naši delavci nimajo možnosti in sredstev, da

bi pošiljali svoje otroke še naprej v višje šole; tisti, ki pa to možnost imajo, pa itak ničesar ne izgube, ako se sedanja meščanska šola nadomesti s praktično obrtno šolo, ker bodo svoje otroke dali lahko bogati meščani študirati v mesta. Za teh par meščanov, ki so tu na Jesenicah in okolici, v primeri z velikim številom delavskih družin, pa meščanske šole ni potreba, pač pa neobhodno potrebna je praktična obrtna šola. Delavci, razmislite o tem in se vprašajte, zakaj niso za to poskrbeli oni gospodje, ki imajo v Sloveniji absolutno moč — odnosno zadnje čase tudi državo v svojih rokah?

Vedite, da zato, ker nimajo interesa na tem, da bi doraščal izsolan proletarijat, temveč imajo le interes, da se vzgaja malo-meščanstvo tudi iz proletarskih otrok kot »titl one mitl«.

Delavstvo pa mora v interesu za svojo mladino postaviti proti temu svojo odločno zahtevo na Jesenicah — praktično obrtno šolo nam dajte!

## RUDARJI.

### Hrastnik.

Dne 28. okt. 1928 se je pri nas vršil javni rudarski shod, katerega je sklicala ZRJ v dvorani Konzumnega društva rudarjev ob 4. uri popoldne z dnevnim redom: Starostno zavarovanje rudarskega in plavžarskega delavstva. Poročal je tajnik ZRJ s. Arh iz Zagorja. Shodu je predsedoval sodr. Werden kot predsednik podružnice, kateri je v svojem nagovoru pozval navzročne zborovalce, katerih je bila nabita dvorana, naj pazno sledijo govoru govornika, ki bo pojasnjeval o ukrepih, ki so se ukrenili radi starostnega zavarovanja. S. Arh je poljudno obrazložil uvedbo starostnega zavarovanja in koliko truda in boja je to stalo, predno je delavstvo doseglo to skromno ugodnost za svoja stara leta. Obrazložil je tudi sedanja pravila Bratovskih skladnic, o njih dobrih in slabih določbah in kaj je potrebno, da se izboljša. Prečital je natančno izdelano s statističnimi podatki podkrepjeno spomenico, katero je poslalo tajništvo ZRJ na merodajna mesta, katero je že »Delavec« priobčil v svoji zadnji številki. Navzročni zborovalci so spomenico odobraval. Sprejela se je resolucija, v kateri zahtevamo uveljavljenje te spomenice in odposlala na merodajna mesta. Shod je bil dobro organiziran, kar je nekateri bolelo. Delali so z raznimi izmišljotinami, manevri, samo da bi shod ne bil enodušen. Skušali so napraviti nesoglasje in se spomnili, da se nahaja v Trbovljah nek govtov gospod, kateri vedno rad pride na shod, kadar delavci sklepajo kaj za zboljšanje svojih eksistenc. Ta gospod bo gotovo nekaj pogruntal, da pride prav ali TPD ali ostalim kapitalističnim družbam. In res je priromal tisti gospod iz Trbovelj in skušal s svojo resolucijo mešati in koristiti kapitalistom. Vsebinska resolucija je izvala ogorčenje in gospod je moral prenehati s čitanjem. Z zaključnim govorom so mu ss. Arh, Tanšek, Werden in drugi razložili tako, da je gospod žalostno in potrto spravljal svojo čedno resolucijo v žep in s hitrimi koraki odkuril, odkoder je priromal. Vprašamo pa mi Hrastničani, ali je ta gospod voljan odpraviti, da se rudarjem ne bodo delale take krivice, kakor se jim delajo? Ali ima korajžo doseči, da se rudarju, ako je primoran iti na reparaturno delo, plača to delo tako kakor nekaj? Ali je voljan, ako se rudar ponesreči pri delu in je še poleg tega kaznovan, delati, da se odpravi to? Ali če rudar pokaže premalo storitve, se ga pokliče v pisarno in se mora lastno-ročno podpisati, da bo prihodno perijodo bolj pridno delal, ako ne, se mu zapreti z odposlom. Ali ve to ta gospod? In kaj misli ukreniti? In več takih stvari, ki so nujno potrebne, da se odpravijo. Tu je teren za oranje in delo, gospod, in tu primite. Tam pa, kjer niste sposobni, ne mešajte in ne delajte v že itak preveč izmožganega rudarja. Vam rudarji, sotrpini in sodrugri pa kličem, spregledajte in spoznajte svoje interese in pristopajte v svojo organizacijo, »Zvezo Rudarjev Jugoslavije«, da bomo močni. In tedaj bomo zbrisali vse neprijetnosti, ki žulijo naše telo in naše močevne.

Zavednim v ponos, omahljivcem v vzpodbudo, a sovražnikom in razdiralcem v zasmeš.

Po prevratu tako močno rudarsko gibanje ni bilo samo trin v peti kapitalističnemu razredu, temveč tudi raznim političnim šarlatanom, ki so pod krinko delavskih odrešenikov v ogromni večini iskali samo svoj lastni osebni interes. To je dalo povod, da so se zagnali kakor tigri nad takrat enotno razredno združbo rudarjev. Žal vsled delavske nerazdornosti same jim je njihovo podlo delo uspelo. Strokovno organizacijo rudarjev so razbili.

Ne bomo tukaj naštevali podrobnosti nadaljnega razvoja od leta 1920 pa do sedaj. Ugotoviti hočemo samo to, da kar je v človeški nemoralni močogočega, so ti nasprotniki pravega razrednega gibanja storili vse, samo da oblatijo pred delavstvom razredno organizacijo in nje vodilne sodruge do skrajnosti. Da, posrečilo se jim je, oslabiti jo, a ne uničiti. Zakaj, kar je pošteno in zgrajeno na solidni podlagi, je nepremakljivo. Kader zdravih preizkušanih borcev je držal prapor prave razredne zavesti med rudarji kljub vsemu kvišku v zavesti, da prej ali slej mora zmagati. Krogo vsemu temu naskoku raznih takozvanih delavskih in meščanskih strank na strokovno organizacijo Zveze rudarjev Jugoslavije pa je dala Trboveljska družba sama lansko leto, ki je, ko je Zveza rudarjev vložila zahteve za povišanje mezd rudarjem, odgovorila, da se z Zvezo rudarjev ne pogaja, ker ista zastopa samo minimalen del delavstva. Takrat so vsi nasprotniki od skrajne desne in leve že proklamirali smrt Zveze rudarjev. Ali sodrugri, zvesti svojim načelom, niso klonili, temveč branili odločno. Izgledalo je, da se borba ne vrši več med delavskim in kapitalističnim razredom,

temveč med delavskim razredom samim. Žalostno, dvakrat žalostno.

V tem, ko se je delavstvo trgalo in blatilo med seboj, so pa rudarski podjetniki, predvsem pa Trboveljska družba, čim hujše izkoriščali delavstvo in iz tega kovali ogromen dobiček. Delavstvo so priganjali k vedno večji storitvi, ga metali brezobzirno na cesto ter na umeten način zniževali plače. Ja, uvedlo se je sploh tako postopanje z delavstvom, ki sploh že daleč ni več človeško in sploh živinsko ne. Kapitalizem je v svoji brezobzirni oholosti, svest si svoje moči nad tem desorganiziranim delavstvom, izvajal nad istim skrajne konsekvence v obliki izkoriščanja.

Grozno je bilo in je še trpljenje desetisočev rudarjev in deset in desetisočev njihovih družin. Trpeli so dolgo, obupavali sami nad seboj ter proklinjali to nesrečno življenje, ki ni življenje, temveč sužnost. Ali končno se je vendar med rudarji začelo gibanje, povzročeno deloma vsled teže razmer, deloma pa vsled spoznanja, da brez močne razredne strokovne organizacije, ki bo v stanju odločno voditi borbo proti izkoriščajočemu kapitalu, za delavstvo ni rešitve.

Tako so se najprej zbudili hrastniški rudarji. V samo enem mesecu jih je pristopilo nad 50 v Zvezo rudarjev. Za njim je prišel rudnik Siterjevcev z nad 50 člani. No in končno so se zganili tudi najbolj izkoriščani rudarji rudnika Kisovec pri Zagorju, kateri so samo v enem tednu pomnožili vrste borcev v Zvezi rudarjev za 150 novih članov. Zaostali tudi niso rudarji iz Črnic, ki kljub temu, da je tam trdnjava »skupne nesloge«, stalno jačajo vrste razrednih borcev.

Tako je delavstvo spoznalo pot, po kateri mora korakati, če hoče zmagati, in ta pot je edino-le v Zvezi rudarjev Jugoslavije. 300 novih borcev in 400 starih, podvojite Vaše sile za pridobivanje vedno novih in novih članov, dokler ne spravimo vse rudarje zopet v enotno rudarsko gibanje, to je v Zvezo rudarjev Jugoslavije. Takrat pa hočemo videti, ali bodo slišali rudarski podjetniki glas rudarjev ali ne. Mislimo in odločno smo prepričani, da. Zatorej vsi v organizacijo!

Naj živi Zveza rudarjev Jugoslavije!  
Naj živi razredni boj!  
Naj živi delavska solidarnost!

### Uveljavite starostno zavarovanje rudarjev.

Že v zadnji številki lista »Delavec« je vodstvo Zveze Rudarjev Jugoslavije v Zagorju obrazložilo dejanski stan starostnega zavarovanja rudarjev, ki je tak, da če se merodajni krogi takoj ne zganejo in vnesejo v prihodnji proračun postavko, s katero se bo moglo to zavarovanje sanirati, bo isto v doglednem času skrahiralo.

No, kakor smo obveščeni, je poslanec s. Petejan ponovno posredoval pri ministru za rube in šume v svrhu ureditve tega za rudarsko in plavžarsko delavstvo tako važnega vprašanja. G. minister je izjavil, da je pripravljen spremenjeno uredbo uzakoniti, ali kaj mu (delavstvu) to pomaže, če pa zopet ne bo imela finančne podlage. Rekel je, da bo celo zadevo predložil še ministrskemu svetu v pretres.

Ne bomo tukaj razglabljali, kaj je v tem oziru že vse ukrenila Zveza rudarjev, Del. zbornica in delavska delegacija v glavnem upravnem odboru Bratovske skladnice. Gotovo pa je, da so te korporacije storile vse, kar se storiti da, da se to vprašanje že enkrat pravilno reši v prid prizadetega delavstva.

Ali čuden se nam zdi molk meščanskega časopisa. Če smo to časopisje zasledovali lansko leto, za časa volilne borbe, pa smo videli, da sta »Slovenec« in »Jutro« kar tekmovala, kdo bo to vprašanje, če pride v vlado, pravičnejše rešil. Sedaj je že nad leto dni, odkar so klerikalci na vladi, ali tega še niso rešili, kar so sami obljubili. »Slovenec« molči kot vladni organi, a »Jutro« pa, ki menda čaka na vladne jasli, tudi molči. Le molčite, ali mi ne bomo molčali tako dolgo, dokler ne dobe rudarji, kar jim gre.

### Proslava 20-letnice obstoja Zveze Rudarjev Jugoslavije, podružnice v Črni.

Dne 30. septembra tl. so priredili sodrugri črnske podružnice ZRJ proslavo 20-letnice obstoja te podružnice. Proslava sama na sebi se je vršila pod izredno težkimi okolnostmi. Razdor med delavstvom samim na eni strani, na drugi pa težko gospodarsko stanje tamošnjega delavstva je sicer omejilo proslavo na obsežnost na zunaj. Ali notranje pa je bila proslava na višku, ki jo morejo izvesti le sodrugri z neomajno vero v pravično razredno idejo.

Ob 12 in pol popoldne so prikorakali razredni leski rudarji s svojo »Svobodo« na čelu, nakar je krenil cel spored v lepo opremljeno dvorano g. Delobsta v Črni. Nato je s. J. Arh v poljubnem govoru omenil velik pomen te proslave, kar so vzeli navzročni z odobravanjem na znanje. Nato se je izvršila dekoracija treh sodrugov jubilarov, katerim na čast je mala sodr. J. Ipavčeva sprovela krasno deklamacijo. Ob 3. uri popoldne pa je črnska »Svoboda« priredila telovadno akademijo, katere je nadvse krasno uspela. Po isti se je razvila poljubna domača zabava.

Pri tej priliki tudi mi jubilarom izrekamo častno priznanje v borbi za človeške pravice, a ostalim pa kličemo: Po tej poti mi naprej!

## SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

### Ofenziva kapitala.

Povsod, pa naj se ozremo na katerokoli stran, povsod nastopa kapitalizem z vso brezobzirnostjo, z metodami, ki spominjajo na dobo suženjstva v ameriških državah.

Delavec mora garati, gladovati, prebivati v luknjah in nesnagi in biti vedno pripravljen, da zadosti volji svojega delodajalca, ki mu hoče biti tudi ob enem neomejen gospodar.

Delavec ne sme zahtevati zvišanja mezd, ne sme se ravnati po zakonu o zaščiti delavcev. Na izstradane otroke in ženo se ne sme ozirati, nego delati kolikor največ more za tisto mezdico, ki je komaj za kruh 10 dni v mesecu, a 20 dni pa ni treba jesti.

Razmerje v opekarni Derwuschek v Laifersperku pri Mariboru so takšne, da je organizacija zahtevala zvišanje mezd, da se vsaj nekoliko pomore delavcem in njih družinam.

Derwuschek pa trdi, da so to zahteve po ogromnih mezdah in ta zahteva onemogočuje mirno delovanje. Po njegovem je mirno delovanje, če delavec gladije in gara, kakor suženj, brez vseh pravic in zahtev.

Okrožnica, ki jo je izdal, je tako značilna, da jo objavljamo dobesedno in naj si jo vsak prečita in pregleda. Videl bo, kako kapitalist misli in dela. Evo:

### Mojim delavcem!

Ni moje načelo, Vam skrajšati zaslužek, pač pa ne utegnem plačevati mezd, katere z ozirom na ogromni padec cen operskih izdelkov ogrožajo nadaljno obratovanje. Jaz ne trpim nobene organizacije, ne trpim plačanih sovražnikov in tudi mi ni treba, da nadaljujem obratovanje. Kdor hoče biti dostojen in hoče zastopati moj prospek, najde pri meni vedno zaslužek in delo. Kdor pa je nezadovoljen, naj si išče drugod službo. Letošnje mezde ne morem plačati pod nobenim pogojem in Vam vsled tega naznanjam, da bodem v spomladu leta 1929 plačal one mezde, katere sem plačal prej, ko ste se organizirali. Ako pečarji nočejo pristati na Din 45.— od 1000 komadov, bodem iste iz obrata izločil, ker dobim zadostno število delavcev, ki bodo delali za mezdo iz leta 1927.

Vaša organizacija zahteva samo ogromne mezde in onemogočuje mirno delovanje z Vašim delodajalcem in da je tako razmerje nevzdržljivo, mora vsak pameten človek spoznati. Vi ste zgubili vsako spoštovanje pred Vašim delodajalcem in mislite, da leži cela situacija v Vaših rokah, kar je nesmišelnost Vas, ker povsod mora biti gospodar in sluga.

Kdor bode izstopil iz organizacije in bo delal za mezdo iz leta 1927, tega bom zaposlil, na vse druge se ob koncu obratovanja ne bodem oziral.

Uspeh, ki ste ga z Vašo organizacijo dosegli, ali hočete še pozneje doseči, je nestvor, ker več kakor mora delodajalec plačevati, nihče ne more od njega zahtevati, da dela delodajalec samo za svoje organizirane delavce in da se pusti vrhu tega od tistih šikanirati. Vaša organizacija, ki niti ne upošteva Vašega delodajalca, veliko zahteva in malo stori, utegne Vam več škodovati kakor koristiti. Jaz bom moje delavce sam organiziral in Vi boste zadovoljni.

### Kollerung 1929.

Minimalleistung 160 Wagerl voll aufgelegt oder 65 m<sup>3</sup> in 10 Arbeitsstunden wie 1927/28; 3 Aufhaecker pro Stunde Din 3.25, zusammen Din 97.50; 6 Auflader pro Stunde Din 3.—, zusammen Din 180.—; 4 Kippwagerlfahrer pro Stunde Din 2.75, zusammen Din 110.—; 2 Einrahmer pro Stunde Din 3.25, zusammen Din 65.—; 1 Mischer pro Stunde Din 2.50, zusammen Din 25.—; 5 Wagerlfahrer pro Stunde Din 2.25, zusammen Din 112.50; 8 Alererinnen pro Stunde 2.—, zusammen 16.—. 30 Leute zusammen Din 775.—. Din 12.— pro m<sup>3</sup>.

Mehr Leistung mehr Verdienst, weniger Leistung weniger Verdienst!

### Derwuschek, l. r.

Ta okrožnica je dokaz, da je edina rešitev in zaščita delavca močna, razredna, strokovna organizacija. Zato naj bo odgovor raznim Derwuschekom, da se delavstvo strne v svoje strokovne organizacije.

Na to okrožnico je delavstvo opekarne odgovorilo s stavko in lastnik opekarne je moral kapitulirati. O tem in o novi kolektivni pogodbi bomo v prihodnji številki poročali natančneje.

Skandalozno postopanje z delavci pri čevljarju Ješetju.

Mi smo o načinu, s kakršnim postopa čevljar »Ješe Janko« v Ljubljani, že enkrat spregovorili, kar pa ta človek sedaj počenja (hoče poleg tega veljati še za »socialnega«), to pa presega vse meje in je naravnost škandal. Naj zve javnost in vse delavstvo, da ta človek sili delavce kršiti zakone, katere je sam kraj podpisal. Ta človek krši zakon na nezasišan način.

Stvar je naslednja: Delavci, plačani od kosa a tako slabo, da garajo po 12 ur in še več na dan, samo da zaslužijo kosček kruha. Delavnica je nehigijenična. Čezurno delo se ne plača s 50-odstot. zakonitim povškom in delajo sploh brez vsakega povška. Delavci so na tega podjetnika pred meseci opozorili Inšpekcijo dela, katere je tudi to delavnico kontrolirala, ter ga opozorila na razne nezakonitosti in odredila, da ima v zaščito zdravja delavcev to in ono napraviti in da je treba upoštevati osemurnik. Ako se pa dela nadure, jih je pa po zakonu tre-

**Delavska zbornica za Slovenijo se je preselila iz svojih dosedanjih prostorov na Poljanski cesti v novo palačo Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.**

ba plačati s 50-odstot. povškom. Najprej je poskusil z glasovanjem svojih delavcev za podaljšanje delavnega časa. Ker so pa delavci glasovali za osemurnik, teh volitev ni priznal. Ker je edino v jeseni v čevljarški stroki nekaj več dela, je vnovič dal glasovati za podaljšanje in delavci so z ozirom na to, glasovali za dveurno podaljšanje na dan. Tako je dosegel, kar je hotel. To pa še njemu ni bilo dovolj. Po njegovem treba delavce izkoriščati, kolikor največ mogoče. Zahteval je od delavcev, da podpisajo še posebno izjavo, da ne bo nobeden zahteval 50 odstotkov povška za nadure ter jih silil in jim grozil, da, kdor ne podpisuje, bo odpuščen. Ker pa se je »drznil« eden od delavcev, da tega ne podpisuje, ker je to protizakonito, je raztrgal zapisnik o glasovanju za čezurno delo ter potem zmerjal delavce s priimki, katere nas je sram, da jih na tem mestu imenujemo. Delavci so potem v strahu za svoj borji zaslužek eden za drugim podpisali ono sramotno izjavo, da ne bodo zahtevali 50 odstotkov povška za nadurno delo. Le trije delavci niso hoteli pljuniti na ono, za kar so se organizirani delavci leta in leta borili in končno dosegli, da se je to nezakonito ter niso hoteli eme, protizakonito jim vsiljene izjave podpisati. Kaj se je zgodilo? Vrgel je vse tri na cesto! Vsem trem je odpovedal radi tega službo, čeprav so vsi trije pri njem garali že po več let in so prav dobri delavci.

Mi sprašamo oblastno inšpekcijo in vso javnost, ali ni nobene pravice več? Ali zakoni, sklenjeni v Narodni skupščini in od kralja in ministrov podpisani, še kaj voljajo? O, le nikar naj ne mislijo »vsemogočnega«. Ješe, da bodo s takim početjem daleč prišli! Spomnijo naj se na one čase, ko so sami kot pomočnik garali cele noči, pa od tega niso nič imeli! Danes je pač drugače! Ni pa nikjer rečeno, da bo vedno tako. »Kakor na kup — tako iz kupa«, pravi pregovor.

Tistemu »financ. nadsvetniku« pa povemo, da so taki postranski zaslužki nečastni, ter ne delajo posebnega ugleda »trnovski demokraciji«. O tem bomo še posebej povedali svojo besedo!

Delavcem pa priporočamo, da se ognejo takih delodajalcev, ki nimajo za delavca drugega, kakor psovko in — brocl!

### Podružnica SDZJ v Celju.

Sestanek, katerega je imela podružnica v nedeljo, dne 4. t. m., je pokazal, da bo potreba takih sestankov več, in več volje, da se organizacija povzdigne, da bode v stanu temu delavstvu, ki živi v bedi, zboljšati njihov položaj. Da se pa organizacija pojača in položaj delavstva potom organizacije popravi, smo uverjeni, ker kader naših bojnikov v Celju obstoji, je trden in zaveden. Med drugimi važnimi stvarmi smo se na sestanku bavili tudi s položajem delavstva, zaposlenega v »Pražarni«. Pod staro firmo je delavstvo v tej tovarni dobivalo mesečno po 400 kg premoaga. Sedaj pa se je to uknilo. Treba bode, da delavstvo to pridobi nazaj. Plače so nizke in v nekaterih slučajih za eno in isto delo neenake. Pa še več drugih stvari, katere je potreba, da se v korist tam zaposlenega delavstva popravi.

V podjetju postoji nekaj pokojninskih sklad, kar je vsekakor pohvale vredno in koristno. Dosedaj se je v ta fond plačevalo 1 odstotek; ker se je za izkazalo, da so s tako malim prispevkom tudi majhne dajatve, so zavedni delavci dosegli, da se je prispevek zvišal na 2 odstotka. Zavedni delavci to pozdravljajo, nezavedni žal kritizirajo, kakor navadno čez vse. V ta fond prispeva polovico tudi podjetje. Ker je fond še na naslovu prejšnje firme podjetja, in je želja delavstva, kakor podjetja, da se uredi na nov naslov, se naproša Del. zbornica, da zadevo pomaga urediti, kakor je obljubila.

Sodrugri! Kar se pa tiče izboljšanja vašega položaja in odprave različnih krivic, je pa potreba, da pojačamo svojo bojovno strokovno organizacijo. Zato, vsi na delo za povzdignje organizacije, ker osvojenje delavstva mora biti delo njega samega!

### Iz plenarne seje ORSJ dne 13. in 16. oktobra v Zagrebu.

Ob priliki kongresa URSSJ se je vršila tudi plenarna seja našega Saveza. Seji so prisostvovali vsi člani Savezne uprave, nadzorstvo ter delegati našega Saveza za kongres URG-a. Za Slovenijo so bili na seji ss.: Dvoršak, Maribor; Kellner, Hrastnik; Jakomin, Ljubljana.

Seja se je bavila z vprašanji, tiče se predstoječega URS-a in so se napravili sklepi, na podlagi katerih je imela naša delegacija na kongresu nastopati.

Po kongresu se je seja nadaljevala, ter se je bavila z izidom kongresa in se je sklenilo, da predsednik Saveza Haramina razpošlje na vse podružnice okrožnico, s katero naj vse naše članstvo seznanji z značajem in sklepi tega kongresa. Med drugimi važnimi vprašanji, katere so se obravnavale, je predvsem stavka steklarjev in so brezdvomno tudi sklepi, ki so se pri tej priliki napravili, pripomogli, da se je stavka zmagovito končala. Dalje se je sklenilo, da se za Slovenijo skliče v kratkem času posebna konferenca, kjer naj se rešijo vsa organizacijska in agitacijska vprašanja, ki se Slovenije tičejo. Po vseh naših podružnicah v Sloveniji se bodo tudi obdržali sestanki, kjer se bodo obravnavale zadeve, ki se tičejo položaja našega delavstva, organizacije ter sploh vseh vprašanih, ki so za nas važna.

## Splošni delavski koledar za 1929.

Kakor vsako leto, izide tudi letos »Delavski koledar za leto 1929«. Koledar bo zelo dober. Imel bo beležke za vsak dan in strokovni vestnik bo obsegal pouk o bolniški blagajni, kaj nudi in kaj mora delavec plačevati, o bratovskih skladnicah, o Delavski zbornici, o davku, o Borzi dela, o zakonu o zaščiti delavcev, o združnih organizacijah, o kulturni organizaciji »Svobodi«, o strokovnih organizacijah in o političnih ter druge potrebne stvari. Tako bo letos koledar po svoji vsebini nudil mnogo dobrega in koristnega; opremljen bo tudi lepo. Cena mu bo, kakor lani, 12 Din.

Razpošiljati se začne 20. novembra 1928 na vse, ki so ga že naročili. One, ki še ga niso naročili, pozivamo, da ga takoj naroče, ker koledar je letos zanimiv in poučen. Posebno naj oni, ki so v septembru dobili okrožnico s pozivom, da sporoče, koliko ga bodo naročili, a še do danes niso odgovorili, takoj odgovore. Tiskalo se ga je samo omejeno število in če ga kdo ne dobi, si je sam kriv.

**Vse podružnice Splošne Del. zveze Jugoslavije v Sloveniji naprošamo, da takoj vrnejo nabiralne pole kakor tudi denar za stavkajoče steklarje. Stavka steklarjev je zmagovito zaključena. Zahvaljujemo se prav iskreno vsem onim, ki so v tem boju kakorkoli pomagali. Nabranj denar in pole pošljite na naslov našega tajništva »Palača Delavske zbornice«, Miklošičeva cesta, Ljubljana.**

### ŽIVILCI.

#### Zveza živilskih delavcev.

Dan na dan se oglašajo brezposelni pomočniki v organizaciji in vprašujejo, kje in v katerem kraju bi se dobilo delo.

So največ mladi delavci do 20 let in če mu pogledaš v delavsko knjižico, vidiš, da ima že polno spričeval po 14 dni, največ po 6 tednov. Zakaj? Zato, ker rabijo mojstri svoje vajence v prvi vrsti za hlapce, ki jim razvažajo in raznašajo pecivo po cele ure daleč. Poleg tega pa morajo seveda opravljati še razna domača dela. Tako je vajenec zaposlen čeli dan in celo noč, toda po noči, mesto da bi delal, kima in drema, ker je pač nemože, da bi bil mladič brez spanja sposoben za naporno delo. Jasno je, da taki vajenec nima nobene kvalifikacije in da ga mojstri kot pomočnika rabiti ne morejo. Vzlic slabi kvalifikaciji (čemur ni sam kriv) pa kvari položaj ostalim delavcem, ker je prisiljen delati ceneje in ne gleda na delovni čas.

Velikanska nadprodukcija pekovskih pomočnikov silijo iste, da iščejo dela vseh povsod po tovarnah kot pomožni delavci, pri železnici, pri zidarjih itd. A z nadprodukcijo pada kvalifikacija, kar prav dobro čutijo pekovski mojstri, vendar nečejo razumeti, da so temu sami krivi in v očigled položaja pridejo in pravijo: ja nočno delo se odpraviti ne da, že zato ne, ker nimamo zadostnega števila kvalificiranih delavcev. (Tako pravita gg. Bizjak in Kavčič, ki imata zaposlene večinoma take pomočnike, ki smo jih gori navedli — štrajkbreherje, ki so, sodeč po pecivu, res sijajno kvalificirani.)

Mi pa pravimo, da je sicer še, toda skrajni čas, da se že radi kvalifikacije ustavi nadprodukcija pekovskih delavcev, k čemur bi ukinitve, oziroma omejitve nočnega dela veliko pripomogla.

#### Poravnajte članarino!

Radi zaostale članarino so izključeni: Ribist S. Albert, zaposlen pri Kavčiču. (Izključeni že kot ktavkokaz.) Furlan Vinko, Fišinger Anton, zaposlen pri Bizjaku, Česen Alojz, zaposlen pri Zalazniku.

#### Peki v Ljubljani.

Podružnica pekov v Ljubljani je imela v nedeljo, dne 4. novembra t. l. redni članski sestanek, na katerem se je med drugim poročalo tudi o Uredbi o odpiranju in zapiranju trgovin in obratov, ki jo je izdal veliki župan ljubljanske oblasti, v kateri je omejeno nočno delo po pekarnah na 3. uro, a dosedanja nedeljski počitek je ukinjen.

Pekovski pomočniki energično protestirajo proti ukinitvi nedeljskega počitka, katerega smo si s silnim naporom uredili. Zavedamo se sicer, da naše oblasti meje reakcije ne poznajo, vendar pa si tudi mi ne bomo pustili vzeti brez boja tega, kar smo si tekmo 10 let priborili. Ob priliki proslave 10-letnice osvobojenja imamo mi proletarci zaznamovati velik socialni napredek in čutimo »svobojenje« na hrbtu in želodcu, na ukinitvi osemurnika, nedeljskega počitka itd.

#### Mesarji v Ljubljani.

V poročilu komisije, katera bi morala dognati, koliko profita imajo mesarski mojstri, je bilo pisano, da stane mesarskega mojstra vajenec 4, pomočnik pa 400 Din.

Z začudenjem se vprašujejo mesarski pomočniki: Kaj vraža, li mojster nalaga mojo plačo v hranilnico in tako skrbi za mojo bodočnost, kajti po navedbah mojstrov bi prejel pomočnik mesečno 1600 Din poleg hrane in stanovanja, a v resnici so plačani mesarski pomočniki od 300 do 600 Din mesečno in zelo redki so oni, ki imajo več.

Mi za enkrat o rezultatu »komisije o draginji« ne bomo govorili. Zna nas pa prisiliti k temu mizerni položaj in pa mesarski mojstri. Pika.

#### Pivovarji v Ljubljani.

V pivovarni »Union« se vodi čudna gospodarska politika.

Na vseh koncih se pije, moramo »sparati« in res štediti se je pričelo s tem, da daje vodstvo pivovarne sodčke od pive, katerih zaposleni sodarji sami ne morejo izgotoviti, v popravilo nekam nad št. Vid privatnim mojstrom, ker upajo, da bo to

prišlo ceneje (če delajo šušmarji), kakor pa da bi zaposlila nove delavce, nakar bi bilo možno izvršiti vse delo v podjetju.

Pri današnji brezposelnosti in bedi nikakor ne moremo dopustiti, da se odvzema na tak način zaslužek delavstvu in se podpira one, ki imajo možnost zaslužiti drugače.

Mi bomo zavzeli svoje stališče po rezultatu. Opozarjamo pa vodstvo, da smatramo ta poskus ne za štedenje, temveč za bojkot, naperjen proti delavcem.

Delavstvo vseh strok zamore nato odgovoriti le po pogovoru: Zob za zob! — »Bojkot za bojkot!«

### OBLAČILNI DELAVCI.

#### Stavka pri tvrdki Drago Schwab.

Stavka konfekcijskih krojačev pri zgoraj omenjeni tvrdki se je po osmih dnevih boja, v četrtek, dne 25. oktobra končala z uspehom. Dosegle so se tedenske plače in vpeljal se je osemurni delovni čas, kateri se preje ni izvajal. Sedaj pa je dolžnost vseh pomočnikov, da svojo pridobitev tudi obdržijo in da se trdno oprimejo svoje strokovne organizacije. Poleg konfekcijskih krojačev bodo sedaj tudi krojači po meri dobivali tedenske plače. Tudi to je uspeh, ker glavni cilj občnega zbora centrale je splošna vpeljava tedenskih plač, kakor imajo to že v drugih krajih.

V času stavke je g. Schwab inseriral, da razpusti konfekcijsko delavnico in da odda več šivalnih strojev v brezplačno uporabo. Na ta inšerat se je odzvalo precej požrešnih krojaških mojstrov, kateri bi radi odjedali kruh stavkajočim pomočnikom. Seveda vsi ti niso prišli na svoj račun, ker g. Schwab razven dveh najslabših strojev ni nobenega oddal. Pač pa so vsi drugi stroji za časa stavke imeli kontumac, prejeli so namreč torbe iz vreč.

V delavnici ni bilo nobenega stavkokaža, pač pa so mojstri v okolici delali na domu. Da bodo pomočniki vedeli njih imena, jih bomo tukaj objavili: Gg. Anton Koščak in Žane Krajec z 1 pomočnikom in 1 žensko v Kladezni ulici, Martin Bizjak v Rožni dolini, Klemenc pod Smreko, A. Skofič s 4 pomočniki v Židovski stezi, F. Tomšič v Zgornji Šiški, Kosmač v Smedniku, Arnel pod Šmarno goro, Črtanc na Črnučah in še nekaj drugih. Nekaterim se je delo vozilo k avtomobilom na dom. (Pomočniki, ki so pri teh mojstrih v delu in so delali, se ne zavedajo, kaj je to solidarnost delavca. Za plačilo jih bo ta nesolidarnost bicala, ko bodo brez dela.)

#### Stavka in meščansko časopisje.

Med stavko se je g. Schwab izrazil, da je časopisje na njegovi strani. Ta izjava nas prav veseli in sodruži imajo priliko videti, da je meščansko časopisje umazana cunjna, katera v slučaju njihovega boja stoji na strani podjetnikov. Sodruži, spomnite se, koliko vam te umazane cunje za časa volitev natvezijo obljub, da bi kmalu mislili, da se bo delavcu po volitvah najboljšo godilo. A v času kakega meznega boja, mesto da bi ostale vsaj nevtalne, ako ne že podpirale upravičene zahteve delavcev, se pa postavijo odločno na stran podjetnika. To si morate zapomniti in uravnati vaše držanje napram meščanskim časopisjem. Sodruži, v **Vašo hišo spada delavsko časopisje** in kadar bode storili napram njemu svojo dolžnost, da postanete njegovi naročniki, tedaj v slučajih meznih bojev ne bomo iskali nobene zaščite v nasprotnem časopisju.

#### Krojači v Osijeku izprti.

Krojaški mojstri v Osijeku, 5 po številu, s 32 pomočniki, so zahtevali od organizacije, da se vpelje mesto osemurnega, deveturni delovni čas. Organizacija je samobesbi umevno morala ta napad delodajalcev odbiti. Vsled tega je vseh pet tvrdk izprlo svoje pomočnike. Raditega naj noben pomočnik ne potuje v Osijek. Nadalje je za krojače zaprt tudi Dubrovnik.

Ker nekatere tvrdke iz drugih krajev inserirajo, da iščejo krojaške pomočnike, priporočamo vsem krojačem, da se preje obrnejo na strokovno organizacijo dotičnega okraja. Zakaj, ker pomočnikov je v vsakem kraju dovolj, in če bi se dotični mojstri ravnali po tarifi v svojem okraju, bi jim ne bilo treba oglašati v časopisju drugega okraja. Torej pozor!

#### Krznarji v Nemčiji.

Krznarski pomočniki so si priborili v meznem gibanju za mesto Frankfurt a. M. in Wiesbaden 10 odstotkov poviška. Njihove plače znašajo:

Pomočnik v prvem letu izučitve na uro 93 Pf, to je Din 12,61, po prvem letu na uro 110 Pf, to je Din 14,90, samostojni pomočnik na uro 137 Pf, to je Din 18,50, šivilje v prvem polletju na uro 51 Pf, to je Din 7,44, šivilje v drugem polletju na uro 65 Pf, to je Din 8,80, šivilje v tretjem in četrtem pol-

letju na uro 77 Pf, to je Din 10,42, perfektna šivilja na uro 93 Pf, to je Din 12,61.

V Herfortu pa znašajo plače krznarjev samostojnih na uro 130 Pf, to je Din 17,61, samostojne šivilje pa 70 Pf, to je Din 9,94. Šivilje za strojno delo prejemaše še 15 odstotkov doklad. To je v Nemčiji. Pri nas pa so krznarji neorganizirani in za njih ne obstoja nikakari tarifa. Potrebno bo, da se tudi naši krznarji zganajo, da se organizirajo in upostavijo tarifo. Krznarski pomočnik.

#### Orožje proti izprti delavcev.

Konfekcijski delavci v Milwaukee (Amerika) so bili že del časa izprti. Vsled tega je sklenila zveza konfekcijskih delavcev Amerike, ustanoviti svojo lastno tovarno za konfekcijo. To je tudi izvedla. Stroški znašajo dosedaj 200.000 dolarjev, ali 13,3 milijonov dinarjev. Tovarna je bila slovesno otvorjena s sprevedom 800 krojačev in godbo na čelu. Tako sedaj izprti delavci v veliki večini delajo v lastnem podjetju, ter podpirajo še druge ostale tovariše. Podjetja pa, ki so jih izprla, so dobila s tem konkurenčnega nasprotnika in izprte se je izjalovilo.

V New Yorku pa je organizacija ustanovila za svoje člane stavbeno zadrugo, v katero je 130 članov vplačalo v stavbeni fond čez 30.000 dolarjev.

#### Velika brezposelnost v angleški konfekciji.

Iz vseh večjih krajev Anglije, kjer obstoja konfekcijska industrija, poročajo, da vlada tam velika brezposelnost, tako iz Londona, Bristola, Westna in Wigana. List strokovne organizacije poroča k temu, da ni temu kriva slaba konjunktura, temveč modernizacija tehničnih pripomočkov in racionalizacija. Tako pe pri nekem konfekcijskem podjetju v Londonu, kjer je bilo pred štirimi leti zaposlenih 5 prikojevalcev, je sedaj samo še 31, brez da bi se obrat zmanjšal. To podjetje je imelo preteklo leto 70.000 plund šterlingov, to je 19.320.000 Din čiste-ga dobička in je izplačalo 25 odstotkov dividend. Podjetje obstoji iz 5 preje samostojnih podjetij. Ta primer je samo eden izmed mnogih. Racionalizacija in moderna tehnika izpodrivata delovne moči, katere ubožavajo in so v breme državi, seveda ne pri nas.

#### Jubilej.

Bratska organizacija v Hamburgu je preteklo nedeljo proslavila 40-letnico svoje obstoja. Njen delokrog je zelo obširen in je morala za časa protisocialističnega zakona delovati ilegalno. Prva organizacija krojačev pa datira že od leta 1848, a se je njeno delovanje večkrat prekinilo, dokler se ni priključila leta 1888 zvezi oblačilnih delavcev Nemčije.

### MONOPOLCI.

#### Tobačna tovarna.

Pri nas je položaj delavstva še vedno na tako slabem stališču, da res ne vemo, ali smo ljudje, ali navadni sužnji. Pravilnika nam nečejo dati, čeravno se objublja prav na široko. Intervencije so sprejete dobro in so se vladni gospodje z interpelanti uljudno in bratski razgovarjali, kakor je bilo namreč v meščanskem dnevniku napisano. Ali kar bi lahko naredili samo z eno potezo svoje-ga peresa, tega ne naredijo. To povdarjamo in se čudimo, da mnogim delavcem in delavkam v tobačni tovarni to ne pride na misel, da bi se vprašali: zakaj te poteze s persom ne naredi.

V tovarni je pa tako, da se neprestano leta k vodstvu, stika se glave skupaj, nekaj ugiblje, šepeče, ali rezultata ni nobenega. Nam pa tudi ničesar nikdo noče povedati, kako stvar s to ali ono zadevo stoji in kaj se misli ukreniti.

Vendar to omenjam tako mimogrede, ker se za mojo voljo lahko glave stikajo, lahko ugibajo in ukrepajo tako s figo v žepu. Za me je važno in pomembno to, če je sploh zaupništvo v tovarni sposobno postaviti svojega moža. Dosedaj ne vidim tega. Zato pa je tudi vse tako »v zraku viseče«.

Tu treba organizacije. Treba našo organizacijo dvigniti, jo še bolj okrepiti, jo pomnožiti. Vse, kar ni organizirano, se mora organizirati. Vse, kar je tam, kjer je geslo, da bog človeka, katerega ljubi, tepe in da bo po smrti plačilo za vse trpljenje, mora k nam. In tedaj bomo stali kot gospodarji in plačalo se nam bo po naših potrebah, ker smo ljudje.

Zato na delo. Od delavca do delavca, od delavke do delavke stopajmo in jih organizirajmo v našo razredno bojovno organizacijo. — Monopolec.

### Preselitev.

Strokovna komisija za Slovenijo z vsemi k nji priključenimi organizacijami se je preselila 2. novembra t. l. v palačo Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, levi vhod, I. nadstropje.

Istoačasno se je preselilo sem tudi uredništvo in uprava »Delavca« in kulturna organizacija »Svoboda«. Vse dopise je pošiljati odslej na ta naslov, ali pa na poštni predal šte. 290 Ljubljana.

Stavkovni sklad steklarjev. (Nadaljevanje izkaza iz zadnje številke »Delavca«.) Ors., Roše 500 Din, Ors.—Šoštanj 45 Din, Klub Strokovne komisije pri Delavski zbornici 500 Din, Ors. steklarji v Zagorju in Zveza rudarjev v Zagorju so nabrali: Debelak Jurij Ignac 360 Din, Lukač Alojzij 483 Din, Kokalj in Vidergar 338 Din, Martinšek M. 537 Din, Bergant Ivan 170 Din, Arh Jurij 737 Din, Zveza rudarjev Velenje 106 Din. Skupaj 5455. Izkaz v zadnji številki 11.955,50 Din. Vsega skupaj 17.410,50 Din. Živela solidarnost delavstva! — Nadaljevanje sledi.

### V izobrazbi je moč!

Vsak delavec in delavka, vsak proletarec in proletarka morata skrbeti za svojo izobrazbo. Brez knjige je to nemože.

Zato je »Združna založba« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13, izdala in izdaja knjige proletarske vsebine in kulture in to po taki ceni, da si zamore knjige nabaviti vsak, komur je za izobrazbo. In za izobrazbo mora biti vsakemu delavcu in vsaki delavki. Združna založba je sklenila znižati za to jesen svoje izdaje ter jih je zložila v grupe.

In sicer: I. grupa: Jack London: Železna peta, obe knjigi dosedaj Din 32.—; Beer: Karl Marsk, njega življenje in nauk, Din 20.—; L. Kuhar: Povesti, Din 15.—; M. Krleža: Golgota, Din 12.—; »Pod Lipo«, družinski mesečnik, Din 36.—, Dosedaj vse knjige skupaj Din 115.—.

Do novega leta pa je popust in se dobi ta I. grupa za Din 70.—.

II. grupa: Beer: Karl Marks, njegovo življenje in nauk, dosedaj Din 20.—; L. Kuhar: Povesti, Din 15.—; M. Krleža: Golgota, Din 12.—; »Pod Lipo«, letnik 1926, Din 36.—; »Pod Lipo«, letnik 1925, Din 36.—, Odslej vse skupaj Din 60.—.

III. grupa: Abditus: Idejni predhodniki današnjega socializma in komunizma, Din 25.—; Ch. Dickens: Božična pesem, Din 12.—; Jack London: Železna peta, dve knjigi, Din 32.—; M. Krleža: Golgota, Din 12.—; »Pod Lipo«, letnik 1926, Din 36.—, Sedaj vse skupaj Din 60.—.

IV. grupa: Beer: Karl Marks, njegovo življenje in nauk, Din 20.—; Abditus: Idejni predhodniki socializma in komunizma, Din 25.—; Ch. Dickens: Božična pesem, Din 12.—; Jack London: Železna peta, dve knjigi, Din 32.—; M. Krleža: Golgota, Din 12.—; L. Kuhar: Povesti, Din 15.—, Dosedaj vse skupaj Din 116.—, odslej Din 70.—.

V. grupa: »Pod Lipo«, letniki 1924, 1925, 1926 in 1927, vsak letnik Din 36.—, vse skupaj Din 144.—, odslej vse skupaj Din 50.—.

Priporočamo sodrugom in organizacijam, da se poslužijo teh ugodnih nakupov.

### Književnost.

Ruska revolucija v pesmi. Prilodnji tedni izide v založbi Proletarske knjižnice v Ljubljani svetovno znana pesnitev iz ruske revolucije pesnika Bloka: »Dvanajst.« Delo je v krasnem prevodu poslovenil pesnik Mile Klopčič, akademični slikar Miha Maleš pa je slovensko izdajo opremil z lepimi in pomembnimi lesorezi. Uvod je napisal Bratko Kreft. Knjižica, ki jo mora imeti vsak proletarec, stane samo 10 Din. Naroča se pri M. Klopčiču, Rožna ulica 19. Sodruži, širite slovenski revolucionarni lepoverni tisk! Širite in naročajte!

»Domači Prijatelj«, mesečnik, ki izhaja v začetku vsakega meseca, ima v številki 17, ki je izšla ta mesec, zanimivo vsebino in lepe slike. Ker stane na leto samo 30 Din in nudi bogato čtivo, ga priporočamo, da si ga delavci naroče. Naslov: Uredništvo in uprava »Domači Prijatelj«, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13.

»Pod Lipo«. Stane izvod 4 Din, za celoletno pa 46 Din. Izhaja vsak mesec in se naroča: Zadržna založba, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13. »Pod Lipo« naj bi imel vsak delavec.

Jack London: »Železna peta.« Revolucionarni roman znamenitega ameriškega proletarskega pisatelja bi moral imeti vsak delavec in delavka. Obe knjigi staneta 32 dinarjev.

Mile Klopčič: »Plamteči kovki«, vezana knjiga 10 Din. Krasne revolucionarne pesmi proletarskega pesnika je na razpolago še malo izvodov. Zato ne odlašajte in naročite.

Iv. Vuk: »Pravljice Istoka.« Zanimive povesti globoke vsebine; izvod 10 Din.

Naročajo se vse te knjige v Združni založbi, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

### KONKURS.

Kod ovo-ga Sekretarijata imajo se popuniti dva činovniška mesta, i to jedno mesto referenta, a jedno mesto pisara.

Za mesto referenta traži se sem znanja srpsko-hrvatsko-slovenač-kog jezika, da kandidat zna bar još dva strana jezika, da na njima govori i piše, da poznaje socialno-politička pitanja i stranu literaturu o njima, da se bavio književnim radom u oblasti socialne politike. Za mesto pisara traži se sem znanja srpsko-hrvatsko-slovenač-kog jezika, da kandidat zna bar jedan strani jezik, da njime govori i piše, da zna srpsku stenografiju i daktilografiju.

Lica, koja reflektiraju na ova mesta, moraju doprineti dokaze, da ispunjavaju gore navedene uslove.

Plata za mesto pisara je do 3000 Din mesečno, dočim oni, koji reflektiraju na mesto referenta, imaju u svojoj molbi navesti, koliko platu traže.

Molbe se imaju podneti ovom Sekretarijatu najkasnije do 15. novembra o. g.

Beograd, 23. oktobra 1928. g.

Za Centralni Sekretariat Radničkih Komora:

Sekretar: **dr. Živko Topalović.**

### CENENO ČEŠKO PERJE!



1 kg sivoga opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. Pošiljajte carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugagajoče vzame najaj. Naročila samo na BENEDIKT SACHSEL, Lobež št. 26 u Plzna, Češkoslovaška. Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10. din.